

В СПРАВИ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Тепер питання — де і як записувати? Отже передовсім одну позицію цілого денного збору (або, як хто волить, розбиту на відділи) до головної "книжки", якою може бути звичайний шкільний зошиток зовсім малого формату. Відтак кількадесяті записи на контах всіх клієнтів, що займає по 2 до 3 секунди часу, разом кільканадцять хвилин. До того додають контовий зошиток (призна-

нений на кожний окремий відділ у школі) опрацьований вже „Ревізійним Союзом“ по 100 картоників разом (один картоник на одного ученика).

Так представляється ціла внутрішня маніпуляція. На другий день колектанти вручають нові листки і готівки від нових вкладників, а за разом картоників від тих, що вкладали попереднього дня. Крім звичайного втягання позицій учитель стверджує на кожний принесений з дому картоник вкладку з попереднього дня, даючи на них власний підпис. Картоників вертають відтак через колектантів до рук втішених „капіталістів“.

На закінчення зазначимо, що в нашій громадині, покищо, мало хто повірить, що тим способом даються річково зібрати поважні суми по кілька мільонів зод., а однак воно так є.

Важна тут ще й друга обставина, а саме, що ціла вище описана шкільна маніпуляція дається живцем, без найменших істотних змін прикласти й до старшого, сільського населення, а особливо до жіночих кружків. Можна ужити навіть тих самих шкільних картоників. Тільки дана місцевість (село) мусить бути поділена на менші райони з окремим вибраним колектантом. Колектанти передають тільки що кілька днів, нпр. раз в тиждень власноручно підписані картонки із списком вкладників і готівку до рук головного колектанта, відпоручника місцевого комітету. Роль того останнього є ідентична з роллю учителя в школі, що контує поокремо всі позиції з гроші складає до української кредитової кооперативи.

(Продовження буде.)
Д-р Ю. Гриняк.

Небішки ходять...

Зітх „Русско-народної організації“. — Доклада і промови. — Інцидент з українським селянином.

Старе галицьке москвофільство, над якого воскресенням незвичайно ревно і з повною посвятою в останніх літах працювали всеполюки, засвідчило своє життя зійшов „Русско-народної організації“, що відбувся 16. ч. м. в селі „Народного Дому“. Зітх усіх живучих старомосквофільськ висловлювався понад двома сотнями, в тому сотні москвофільських „барішених“ і „юношів“-студентів, примішених в студентському „обществі“ на коштів фондації „Нар. Дому“.

Зібраних промови ада. Кміцке-кавія зі Сибора, „почесним головою“ був старенький „галицько-руський літератор“

о. Генрик Політський. В відрі взяли участь всі „галицько-руський“ інтелігенція: білотики, адвокати, їх коопієнти, писарі, чиновники і для декоративі кількох селян. На порядку нарад були всієї звіти і реферати, як і доклад про діяльність „Нар. Совет“, доклад про загальне політичне положення, доклад про земельне й економічне питання, доклад про вибори до громадських рад і т. і. Реферували: ред. „Русск. Голос-а“ Марков, о. Роман Чайковський і Батячич (б. посол), відомий Гр. Малец, а в дискусії забирали голос: пос. Серебренников, Крушинський з Жидачева (що то розбивав українське віче), Ваврик, Яблонський (ред. „Голос-а Народ-а“) й інші. Всі бесідники старалися пописуватися „руським літературним“ язиком, говорили про все і вся, відгортаючи найбільше туркам і татарам за минуле, а проклятим українцям за теперішнє. Підчас промови пос. Серебренникова, який говорив про українців постійно користувався термінами „українець“, „український“, ризикуючи навіть погляд про можливість русско-української співпраці, бо — мовляв — „українське движіння домінує“ — приходило до ворожих „восклицаній“ з боку „присутствующих“, які — мовляв — ніяких українців не знають, тільки мазепишів.

Слухаючи всіх цих „старорусских“ теренів, не втерпів селянин Михайло Кінаш, зі Сокальщини, що принагідно і з цікавості найшовся на цьому зібранні. Прийшовши до голосу, зазначив він, що український наряд в давнину боронили козацтво, а тепер той обов'язок оборони української нації несе на собі селянство. А якраз на цьому зібранні не бачить він селян, тільки самих панів, які говорять незрозумілою мовою. Після цих слів зірвався пекельний вереск. Задзвонили голоси: „Інтернаціоналі — Ні, я не інтернаціоналі, а член Українського Національно-Демократичного Об'єднання“, — закричав п. М. Кінаш. Це вже доводило до крайнього остання „доблестних“ кадрилів, які серед дикого реву випхали сел. Кінаша зі селі.

Очевидно, зід затвердів старий „Нар. Совет“ з Гр. Мальцем і М. Марковою на чолі. Під кінець, святкуючи свою перемогу над „мазепищем“ — селянином, відспівано „Пора, пора, за Русь святую“.

Вічевий рух.

Виборчі надужиття.

В Заставію біля Угрова внесені рекламні в скількох 23 відкинувши наказний вітх Левовський тому, що були „паризане в галицькій галицькій“. Від цього рішення рекламної комісії внесені відкинувши до староства. У Василеві Великім наказний вітх Щербинський, посесор більшої посілости, ужив в порозумінні з урядниками Повітового Відділу в Раві Руській, ось такої тактики: листу виборчу дає зладити громадському писареві і до неї не заглядав через цільний рекламний час. Листа зладжена була справедливо, проте не були потрібні рекламні. Щойно по реклами-

шньому речинні, то є дня 4/6 1927, забрав Щербинський листу до себе до двора. Ізиди із нею до староства і при допомозі своїх заушників-політків, переробив її на свій лад. Листу виборчу держав у себе дома від 4/6, то є від впливу речиння рекламного, до дня 12/6 виключно — на показуючи її на денне світло. Для 13/6 1927 зиялася знов листа в громадській канцелярії, але зовсім вже неподобна до першого староства. Богато українців в ній не стало. Наку. Більшість зиялися на їх місце заступники політків. Селяни найшлися в безрадім положенні, бо рекламний листу час минув, а про рішення рекламної комісії і про причину вичернення деяких селян листу не повідомля зовсім. Належить зазначити, що село Василів Великий має около 15 при. латинників, а наказний вітх Щербинський урятує в селі доперва від пів року, від часу позаязанія ради громадської під претекстом, що всі радні належали до кооперативи, яка, на думку староства мала, кести „ауторитетно-у діалогі“. — В селі Пісках, брідського повіту місцевий наказний вітх повідомив деяких громадян виборців 4 кола через політків, щоби вони зараз же того дня йшли записуватися на листу, бо на другий день вже буде запіздно, але коли люди посходилися, то вітх роздумався і сказав, що він урядувати не буде. На просьбу зібраних відповідав криком і викиненням їх з канцелярії. Він не прийняв рекламний про записування таких, що не є ще один рік замешкалі в громаді, а крім того вимагав від найповажніших навіть громадян при вписуванні на листу метрик, хоча він усіх добре знав, кажучи, що так йому наказав робити староства.

Львівщина.

Дня 13. червня ч. р. відбулося віче Національного Об'єднання в Пісках на обійсто господаря Підгородного, на якому реферувал справу виборів до громадських рад п. І. Лішинський; тогож дня відбулося віче Національного Об'єднання і в Хоросні Старім на обійсто господаря Данила Буча. Про громадську самоуправу реферували П. Вишневецький і Гриць Цимбала; дня 14. червня відбулося віче у громаді Острів на подвір'ю громадського дому. Про громадську самоуправу говорив п. І. Лішинський; 13-го червня відбулося ще віче у Порши на переконному майдамі. Про вибори до громадських рад говорив п. Вишневецький в Бродок.

Турчещина.

1) Дня 6-го червня ч. р. відбулася довірочна нарада в справі громадських виборів у Турці, на якій вибрано тимчасовий виборчий комітет. До цього комітету ввійшли між іншими д-р МIRON Кондрат, о. І. Феденіч, д-р М. Сокошський та інші. Інтелігенція оподаткувала себе по 5 зод. від особи на виборчий фонд. 2) Згаданий виборчий комітет устроїв слідуючі віча: а) в Турці Середній в домі Анни Стахнів дня 22-го мая. Проводив о. Е. Кабаровський, реферувал о. І. Феденіч, промовляли д-р М. Кондрат, І. Яворський, Іван Комитчак, Іван Волчанчин, М. Шайя і інші. Вибрано до загального виборчого комітету 6 відпоручників з поміж громадян Турки-Середньої. б) Віче в Турці „Слобода“ в домі Дмитра Комитчака дня 29. мая. Проводив о. І. Феденіч, реферувал д-р М. Кондрат, промовляли о. Кабаровський і інші. Вибрано виборчий комітет. в) Публічне віче в Турці-Горішній в домі Юзя Солопатина дня 29-го мая. Проводив о. І. Феденіч, реферувал д-р М. Кондрат, промовляли

більша скількість учасників. Вибрано виборчий комітет. г) Віче в Турці „Роз-2-го червня ч. р. Реферувал о. І. Феденіч, промовляли д-р М. Кондрат, д-р М. Сокошський і інші. г) Довірочна нарада 3-го червня. Проводив Василь Свистеля Білинський, реферувал д-р М. Кондрат. Всі віча і довірочні наради були дуже численні і поважні. На всіх вічах був комісар староства і двоє політків, а крім того і стояли У. Н. Са а саме І. Зайчук і двоє Володимирів Білинських. Вони пробували всією промовами проти української інтелігенції і за угодою з політками, але всіма дістали таку відправу, що за ними зиялася ратом трох хлібоїдів. Командант поліції з Тарнава взяв дня 25-го травня передвиборчі вітхи з Давишчі-Горішній.

Любачіщина.

В селі Народного Дому в діні 4. V. відбулася у Любачі довірочна нарада. На запрошенні 33 сіл прибули делегати із 23 громад — на селі зиялося 85-ох громадян. Народи відкрив дотеперішній голова Пов. Нар. Ком. д-р Ардан. До президії ввійшли о. дек. Котис Омельніст, Кульчицький Богдан, Делегат Центрального Комітету партії п. Ерстенюк Дмитро, вголосив реферат про положення українського народу під Польщею — та пописав виборчу ординацію до громад. Потім давав пояснення та відповідав на запити. В дискусії забирали голос д-р Ардан, п. Кульчицький та інші. Вибрано довірочний виборчий комітет, який по виборах до громадських рад має переїхати в Пов. Нар. Комітет. До Комітету ввійшли д-р Ардан Степан, д-р Сташко Іван, п. Лаврівський Емануїл, п. Кульчицький Богдан (студ.), Петрушевич Онуфрій, о. Коритко Сильвестер, Вахнянин Іван, Чарляк Антін і Мудрецький Степан. До Пов. Комітету автоматично входять усі голови виб. ком. по громадах. Д-р Ардан обиди подбати, щоби комітет наваж на час виборів одного студента, яких в Любачі є під що пору аж п'ять, як організаторів і при його допомозі поставити організацію повіту на вищій висоті. На це селяни настоювали делегати.

Тлувчещина.

Дня 2. червня відбулося в Лисівцях велике віче в справі громадських виборів. Участь узяли селяни з Лисовців, Мазовців, Шиповців і Капустинців. Делегатами були: д-р Електорович з Чортків і з рамами Пов. Нар. Комітету в Тлувці з Лука Семчук. У Лисівцях 1/3 частини населення є колоністи, яких місцева громада селянства не хоче допустити до громадської ради, що йому алазати владість. 4. червня відбулася в Тлувці в рами Національного Об'єднання довірочна нарада в справі виборів. Пристув 36 делегатів, майже з усіх сіл округу. Зид отворив дир. Василь Бадюк. Провідком вибрано о. дек. Свистеля з Никова, який в прекрасній промові закликав христьянську роботу в повіті під промовою Остафій Ковча з Цапівців. Пояснено виборчий закон, звазано негайно заложити виборчі комітети в тих селах, де ще цього не зроблено. На нараді присутні делегати повідомили, що 1) в Устечку побі виборчих лист є прибіта картка, що закликає листувати картки палачам під грозові карні арешту до 14 днів. Є не правдивий курбоз — навіть на нашій відносині. 2) в Сверхнішніх усі жінок аписано до 4 зод. хоч багато із них платять податок. 3) у Шипівцях нак. вітх твердить, що товк-

Г. БРАСЮК

11

В ПОТОКАХ.

(Продовження.)

Розглядали списки дезертирів. В клубі захвилювалися. Вчитель арештований. А репетиція? А ви-става?...

За дверима счинився галас. Сергій ступив до комісара: — Скажіть, будь ласка, чого я тут стою? У мене робота...

— На место! — Сергій спалахнув: — Я не скотина, а ви не губернатор. Я прошу сказати мені причину мого арешту.

Комісар змряв поглядом і адавалось уже був готовий розіrvatи Сергія, — як у дверях зиявся натоп.

— Скажіть пожалуста, на що це ви арештували? Ми зібралися на репетицію...

Тоді запас люті вибухнув на гостей: — Шкурнікі! Ви зібрались, щоб шкурнікі песті? Колядувати? І ето в мойом присутстві? Все аристованіе!

Счинилася паніка. Міліционери кинулися заганяти. Лемент, крик.

— Товариш комісар! Що ви паніку підводите? — підступив з зубами Марчук.

— Ви хто такой?

— Я заклобум...

— А-а! Завклобум! Вместе с учі-

тельом церков устроиваете?

— Я влаштовую клуб, а ви нам руйнуєте! За що ви людей арештували? За що ви учителя арештували?

— За то, что учіт шкурнікі песні!

— Я сам їх не знаю! — наступас і Сергій.

— Та ми так співали, для голосу.

— Ви дітей поперелякували. Я завтраж напишу на вас заяву в нарком — не вгавав Марчук.

— А я сегодня напишу рапорт, какіє здесь учітели і завклобум...

— Пишіть! Тільки не заважайте нам робити зараз репетицію!

— Можете розходіться! Завтра я вас всіх на учот!

Всі понуро посунули. З різних кутків підходили з запитаннями люди, що поприбігали з села.

— Ну, виходьте на сцену! Почнем репетицію! — оголосив Сергій тремтячим від анервування голосом.

— Яка там репетиція! Добре й так підрепетирував.

Ще кілька реплік і клуб спорожнів.

— Ну що тепер? — підійшов Сергій з запитанням до Марчука.

— Обов'язково заяву.

Другого дня у Манівцях тільки й мови було, що про комісара.

Вночі заарештували декого з дезертирів і тепер батьки розносили славу.

— Як мого то забрали, а як Зануда завіз хуру пашні, то його ще малий. Це правда така?

— Еге, як у Макулів пили до ранку, то він його сина забере?

— Адже кажуть, що на призвичаїш вже служити...

— Мені все як усе, але Зануда!

Марчук з Сергієм натрапили на слід.

Терешко пив на покрову з Занудою в Жольки.

Тоді Зануда хвалився Шумівському кумові:

— От як бояться другі цієї власті, а мені вона не десь. Мій син не служив козеті й не буде служити. — Він одів Шумівського кума й наваж, що треба зробити, щоб його зять залишився дома.

Терешко підслухав, бо мав зуба на Зануду, ще відтоді, як Зануда сів його поле з половиною.

Тепер Терешко посвідчив усе своїм підписом на заяві, що склав Сергій.

Задоволений, що поставив справу на колеса, Сергій рушив до Олі.

Не привітавшись Оля тикнула папірця.

— Під час ревізії, проведеної в нашій школі волкомісаром т. Таранюком — в другій групі, яку веде О. М. Ярова, в учнів знайдено часословці, „ветхий завет закону божого“ та інші конфесійні книжки:

Волкомісаром т. Таранюком установлено, що О. М. Ярова здобула симпатії куркулівського населення навчанням слов'янської мови та закону божого. Вважаючи вищевказані явища неприпустимими в ріднянській школі, колеція повітваросвіти в присутності волінструктора т. Чухрая від 13. XII. ч. р. — постановила: Вас, як відповідального адміністратора усунути з посади відповідуючого, О. М. Ярову усунути з посади культробітника без права до інших установ Наросвіти“.

Сергій силкувався забгнуті істини: може й викладала.

Оля допитливо глянула, що пальці аламали стебло лелі, що плекала в вазоні: пелюстки одна за другою летіли мов білі пташ.

— Вірй! — подумав і заважась:

— Що він справді в тебе знайшов?

— Так, знайшов закон і часословці Минулого року й їх досі ками одбирала в учнів. Нема ніяких книжок, так вони й беруть на горішці в старій школі, моваля, ада книжка...

Вона заламала руки...

Сергія прострілило болем жалю: він нізачо її не арештєть. Стиснув в обіймах немов би в останнє:

— Люба, не бійся! Я виведу на чисту воду Таранюка. В що налізло в нас зід волосини... Ми доведемо спаведливости.

(Продовження буде.)

